

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaszámítás
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A szivekhez.

Irta Rákosi Jenő.

Az első szóra, az első kiáltásra szárnya
 nőtt a legszebb gondolatnak: a beteg
 gyermekről való gondoskodás gondolatá-
 nak. Szárnya nőtt és a gondolat szár-
 nyát csattogtatva berepülte a haza téreit
 és ahol megcsapott egy szívet, a szív ki-
 nyílt s befogadta a gondolatot.

És a munka egyet lépett s nagyot
 lépett. Varázsütésre tetté vált a szándék
 és ma már nem kezdeni, hanem csak
 folytatni kell a dicső művet, amely a ta-
 valyi esztendőnek egy történelmi tényévé
 leve.

Hiszen mentő révet építettünk az élet,
 a szenvedés tengerén tehetetlenül vergődő
 lelkeknek. A gyermekvilág a nemzet éle-
 tének a forrása. Amily bőven fakad, a
 mily zavartalanul folyik, amily épen
 csörgedez: abban a mértékben vetődik
 fény, öröm, remény arra az utra, amelyen
 a nemzet a maga jövőjének titkai felé
 vándorol. A nemzet ereje, a nemzet ha-
 talma, a nemzet dicsősége léleklük a böl-
 csőkben, szólal meg a gyermekek szívé-
 ben. A gyermekvilágon kell a nemzet
 szemének pihennie, mert a maga jövőjé-
 nek a képét szemléli benne

Jusson eszetekbe a Krisztusi mondás:

Bocsássátok hozzám a kisdedeket, mert
 ők a menyeknek országa.

A nemzet pedig Krisztus szavával ezt
 mondja: Jertek velem a kisdedekhez, mert
 ők az én menyországom, boldogulásom.

És nem a boldog gyermekekről van
 a szó, amikor én a Ti szívetek ajtaján
 zörgetek. Nem a gazdag vagy jómódu
 emberek gyermekeiről, akikért a szülők
 képesek mindarra az áldozatra, amely
 szeretetüknek megfelel; nem is az ép és
 egészséges gyermekekhez hivlak ezuttal
 benneteket, akiknek vidám zaja, csengő
 nevetése a világ legdicsőbb és legédesebb
 muzsikája; — hanem vislek benneteket
 a szegénység és a betegség tanyáira, ahol
 ez a leglelkettelebb zsarnokpár a gyer-
 mekvilágot fojtogatja. Letörli nedves ke-
 zével arca szép színét; ujjával megérint-
 vén szemét, elveszi ragyogását; irtóztató
 szájával elfújja örökre kicsi ajakáról a
 mosolyt.

Akinek a szíve e gondolatokra össze
 nem facsarodik, aki még nem látott bol-
 dogtalan szülőt, ki beteg gyermekén nem
 csak segíteni nem, de nem tud szenvedé-
 seinek csak enyhíteni is; aki nem látott
 kisdéd koporsót, amelyet szegénységgel
 szövetkezett betegség ácsolt; aki nem lá-
 tott tehetetlenül vergődő anyai szívet meg-
 szakadni, nem látott gondban kimerült

atyát bomlott elmével vagy megrontott
 erkölccsel; aki a szenvedések szenvedé-
 sét, a kinok kinját, a gyötrelmek gyötrel-
 mét a nyomorban pusztuló gyermekere-
 get nem látta: az ám zárja el beszédem
 elül a szívet. De aki Krisztus örökét, a
 gyermeket szereti, a maga gyermeke bol-
 dogságáért abban hálás, hogy italt, ételt
 és orvosságot kíván nyújtani az elhagyot-
 tak és elesettek ártatlan gyermekeinek;
 aki bé akar menni a boldog szív, a nyu-
 godt elme és békés lelkiismeret földi pa-
 radicsomába; aki szereti Istenét, gyerme-
 két és az álmát, melyben testi és lelki
 ereje megújul: az jöjjön, az tárja ki
 szíve kapuját szózatom előtt és áldozzon
 az oltáron, melyet papokként nemzetünk
 legszebb, legdicsőbb, legnemesebb asszo-
 nyai és legliszteletreméltóbb, legfönlkel-
 tebb, érzésben, gondolatban és cseleke-
 kedésben legfényesebb férfiai vesznek
 körül.

Az áldozati tűz meg van gyújtva, a
 láng ég, füstje égnek száll: hozza el ki-
 ki azt a hasáb fát, amelytől a legtisztább,
 legideálisabb oltár tüze messze világító
 máglyatüzzé lesz; abban égjen el ezek
 nyomora, százezrek gondja, milliók elha-
 gyalottsága.

És a nemzet szeretete gyermekei iránt,
 hite önmagában és reménye jövőjében

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A japán gyermekek.*

Irta: dr. Bozóky Dezső.

A gyermekek szeretetét megtaláljuk föl-
 dünk összes népeinél. Ahol emberek laknak,
 otthon van ez a szép emberi érzelm mindenütt.
 Még a legvadabb és legműveletlenebb népek
 is csakugy szeretik és dédelgetik gyermekeiket,
 mint mi civilizált emberek, ha szeretetük talán
 a mienktől eltérő módon nyilvánul is meg.
 Ahoz fogható szeretetet azonban, aminővel a
 japánok csüngenek gyermekeiket, hiába ker-
 sünk a föld kerékén. A gyermek minden
 japán ember szemében Isten áldása. Mennél
 több van belőle, annál jobb. No de van is az-
 után annyi gyermek Japánban, mint talán sehol
 a nagy világon. És mégis el lehet mondani,
 hogy nem akad a nagy japán birodalomban
 egyetlenegy gyermek sem, — legyen bár gaz-
 dag vagy szegény szülők gyermeke — amelyik
 nek ne lenne szép, ne lenne örömteli gyer-
 mekkora. Elhagyott, nyomorgó vagy zűléző
 gyermek Japánban ismeretlen fogalmak.

* Szerzőnek most megjelent »Két év Keletáziában«
 című kötetéből.

Mindjárt az első partraszállásunkkor Japán-
 ban, szemünkbe ötlük az a sok vidám, meg-
 elégedett arcú, illdelmes, furcsa kis gyermek.
 Gondtalanul szaladgál, aranyzabadságot él
 vező gyermekereget látunk minden városnak,
 minden falunak utcáin. Sohasem fogom azt a
 különös benyomást elfelejteni, melyet a japán
 gyermekek az első napon reám tettek. Valósággal
 úgy tűnt fel nekem, mintha kétféle japáni faj
 lakná a nagy Nippon, egy rendszeren kifejlődött
 nagy emberfaj és egy icipici kedves népség, a
 liliputi japánok. A gyermekek ugyanis szakasz-
 tott úgy vannak öltözve, mint a felnőttek. És
 jól van ez így kigondolva, mert tényleg a föld
 egyetlen nép nél sincs a gyermeknek olyan
 igazán gyermekekhez illő ruházatuk, mint
 Japánban. A japán gyermekek látára szinte
 megfoghatatlannak találjuk hogy miért öltöz-
 tetjük mi Európában a gyermekeket olyan
 nem gyermekhez illő, komoly jellegű, mondhat-
 nam izléstelen ruhákba. A kimonó szabása egy
 forma felnőttnél és gyermeknél, csupán azzal a
 különbséggel, hogy a gyermek kimonója virá-
 gozabb, tarkább keltebből készül. Ezek a kis
 japánok is ott tipegnek, lábaltankodnak min-
 denütt a nagyok közt, kopogó cipőjükön ke-
 zük közt a nagy papirernyővel. A családás
 különben annál tökéletesebb, mivel még a lil-

puti japán mamácskák sem hiányzanak az ut-
 cáról. A kis leányok ugyanis, akiknek hátán
 éppúgy mint az asszonyok hátán ott lovagol
 egy egy eleven apróság, valósággal anyák be-
 nyomását keltik.

A szülők nyugodtan kiengedik gyermekei-
 ket az utcára egyedül is, mert jól tudják, hogy
 nem esik ott semmi bántódásuk. Tudni kell,
 hogy a japán városok utcáin ismeretlen dolog a
 gyalogjáró: kocsit is meg gyalogut is ott minden
 utca egész szélességében és a japán gyermek mégis
 a nap legnagyobb részét az utcán tölti. A kis gyer-
 mekre vigyáz Japánban minden ember. Csak
 látni kell, hogy minő óvatosan tér ki nekik
 minden kocsi, minden riksakuli. Szinte le-
 het a nehéz munkát végző emberek mosolygó
 arcáról olvasni, hogy örömmel térnek ki az
 apróságnak, hiszen ők is voltak valaha ilyen
 tarkavirágos, repülő uju kimonóban gondtalanul
 tipegő vagy lepkéket kergető csöppségek. Az
 utcán lapdázanak a gyermekek. Itt játszanak
 szembekötődít, vagy kergetik a himes lepkét
 és mégsem görbül meg egyetlen hajuk szála
 sem.

A japán szülő rajongó szeretettel veszi kö-
 rül gyermekét. Meg a legszegényebbek is
 minduntalan azon jár az esze, hogy mivel sze-
 rezhette örömet gyermekének. Lépten nyomon

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad
 temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz.
 a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu
 pártfogását és támogatását új otthonában is
 kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

szálljon égre a füsttel, mely az Istennek kedves áldozati oszlopként emelkedik a magasba.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 30.

Elnök: Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztések után rátért a Ház

a belügyi tárca

folytatólagos tárgyalására.

Elnök jelenti, hogy több szónok feliratkozva nincs, ennél fogva a vitát bezárja a zárzó jogán

Szmrecsányi György szólal fel s azt mondja, hogy legutóbbi beszédével foglalkozva Hock János és Vázsonyi Vilmos őt nagyfokú tájékozatlansággal vádolta meg, mai felszólalásával tarthatatlan vádat eloszlatni. Csudálatosnak tartja, hogy amikor Magyarországon 301.480 állami tisztviselő, díjnok és szolga van, akkor a demokraták és elbarátai azt mondják, a székesfehérváros magasabb tisztviselőinek fizetése nem nagy s hivatkoznak arra, hogy Anglia és az Egyesült-Államok polgármesterei aránytalanul nagyobb fizetéseket kapnak. Kérde Hock és Vázsonyit, miért mennek a külföldre adatokért, miért nem maradnak itthon s miért nem veszik az itteni állapotokat zsinórmértékül? Multkori beszédében megemlékezett a gázgyár igazgatójának 100.000 koronás fizetéséről, akinek ugyanekkor az egyéni kvalifikációját nem akarta kétségbe vonni és erre választ nem kapott, ellenben azt mindig hangoztatta Vázsonyi is, Hock is, hogy mennyi szociális intézményt létesített a főváros. Oket sohasem vonta kétségbe, ellenben eklatánsan igazolja a fővárosról mondott kritikáját a belügyminiszternek tegnap kiadott rendelete, amely arról szól, hogy a gázgyárról szóló szabályrendeletet nem hagyja jóvá. Nagyon örvend a belügyminiszter ezen intézkedésének, s most már reméli, hogy a kormány bátor kézzel fog belenyulni ebbe a darázstészekbe, s kipusztítja a fővárosi közgyűlésében és egész igazgatásában levő korrupciót. Azt hiszi, hogy teljesen megvilágította a fővárosban ma létező állapotokat. Ezután a városi villamos vasut mizériáit teszi szóvá. O tudja nagyon jól, hogy a főváros nem állhat oda a tőrszére, hogy

adok, veszek részvényeket, hanem meg biz valakit ennek az ügynek a lebonyolításával. Nem is ezt kifogásolta ő, hanem kifogásolta azt a tényt, hogy e részvények összevásárlását nem a legnagyobb körültekintéssel intézték. Mielőtt azonban beszédét tovább folytatná, öt perc szünetet kér, amit az elnök meg ad. Szünet után azt mondja Szmrecsányi, hogy a városi választásoknál a szavazásokat meghamisították.

Székely Ferenc igazságügyminiszter konkrét adatokat kér, hogy a vizsgálatot megindítsa ez ügyben.

Heltai Ferenc szólal föl ezután és igyekszik kimutatni mennyire nem igaz Szmrecsányi vádjai és azokat kohólmányoknak minősíti.

Farkas Pál felszólalása után a belügyi tárca költségvetését elfogadták, s holnap a kereskedelmi tárca költségvetésére kerül a sor. Az ülés 2 órakor ért véget.

Nem változtatják a véderőreformot

Néhány nap óta ismét megjelentek a lapokban olyanféle hírek, melyek arról szóltak, hogy a kormány módosítja a parlamentben öt hónap óta tárgyalás alatt levő véderőreformjavaslatot, sőt azt is rebesgették, hogy a kormány visszavonja azt.

E hírekkel szemben a kormány félhivatalosa a Magyar Nemzet a következőket közli:

Ma is, mint a vita kezdetétől eddig, változatlanul fennáll az az álláspont, amelynek a kormányelnök az ország színe előtt adott kifejezést, hogy tudniillik a reform lényegét nem érintő, kisebb jelentőségű módosítások, javítások elől, amelyek a parlamenti tárgyalás során vetődnek fel, nem zárkozik el. Ez azt teszi, hogy a kormány és a munkapárt, bár hajlandó megfontolás alá venni a részletes tárgyalás során felmerülő kisebb módosításokat, a véderőreform alapelveiben az azokat kifejező javaslatban azonban lényegbevágó változás nem lesz. Ami pedig különösen a *kétféles* szolgálatot illeti, az, mint az egész reform alapelve, természetesen szintén megmarad.

A Neue Freie Presse ma reggeli száma pedig a hadvezetőségnek egy nyilatkozatát közli, amely szerint egy törvényjavaslat benyuj-

tása még nem aktuális, a véderőreform módosítására nézve még csak tervek vannak, de döntés nincs.

Már ez a cáfolat is mutatja, hogy a hadvezetőség mégis tervez valamit, a véderőreform ügyében. Kétségtelen ugyanis, hogy a véderőjavaslatok elintézése még hosszú időt fog igénybevenni, mindkét törvényhozásban. Ezt a várakozási időt szeretné a hadvezetőség megrövidíteni azzal, hogy

törvényjavaslatot juttatna a két parlament elé, amely javaslat anélkül, hogy a véderőreformnak egyéb intézkedéseit érintené, az ujonclétszámot a mai százegyezerrel százharmincegyezerre emelné fel.

A magyar értelmiség elzsidósodása.

Nézd meg az iskolát és látni fogod az ország jövőjét. A budapesti egyetem almanachja az 1910—1911. tanévre vonatkozólag a következő statisztikai adatokkal adja Magyarország jövőjének képét:

Az ország első főiskolájának az elmúlt évben 7547 hallgatója volt. Ez a hallgatóság az egyes karokon így oszlott meg: 95 hittanhallgató, 3780 jogász, 2171 orvosnövendék, 1170 bölcslethallgató. Azonkívül volt 331 gyógyszerész, mint rendkívüli hallgató. E szerint a hallgatóság 50.75 százalék volt jogász, 28.78 százalék orvosnövendék, 14.95 százalék bölcslethallgató, 4.37 százalék gyógyszerész és 1.25 százalék hittanhallgató.

Vallásra nézve volt: 3142 (41.63 százalék) római katolikus, 2512 (31.97 százalék) zsidó, 857 (11.35 százalék) református, 576 (7.63 százalék) ágostai hitvallású, 233 (3.09 százalék) görög keleti, 187 (2.48 százalék) görög katolikus, 30 (0.40 százalék) unitárius és 11 (0.14 százalék) felekezeten kívüli.

Az egyes karok közül a hittudományi karon 70 római katolikus, a jogi karon 1758 (46.51 százalék) római katolikus, 1061 (28.08 százalék) zsidó, 478 (12.66 százalék) református, 289 (7.66 százalék) ág. ev., 97 (2.58 százalék) gör. kel., 75 (1.99 százalék) gör. kat., 17 (0.46 százalék) unitárius, 5 fele-

látjuk, hogy a szülők egyszerű, olcsó pamutkeime kimonót viselnek, de annyit mindég öszsze tudnak takarítani, hogy legyen a ház szemetényének szép virágos kimonója repülő bőujakkal, még pedig lehetőleg drága selyemkreppből no meg egypár szép pirosra lakkozott kopogós facipőcskéje. A szegény munkás embernek talán alig telik egy pipa dohányra, de azért este, mikor a munkából hazatér, mindig akad kimonója bő ujjában valami a gyermek számára. Igazán alig van olyan dolog, a melyet egy japán szülő meg tudna tagadni gyermekétől. Japánban még a legkisebb templomnak is van saját külön templomi ünnepe, mikor valóságos sátorbort ütnek föl az ünneplő templom felicimázott környékén. Ezekben a sátrakban csaknem, kizárólag gyermekjátékok árulnak. Egyetlen japán szülő sem tudná a lelkére venni, hogy üres kézzel menjen haza, ha újra véletlenül egy ilyen ünneplő templom mellett vezet el. Igaz, hogy már egy fillérért, sőt egy fillérnek tízedrészéért is pompás játékszereket lehet kapni, melyekkel nagy örömet lehet a gyermekeknek szerezni.

Míg minálunk inkább karácsonykor, meg a születés és névnapokon szokott a gyermek ajándékot kapni, a japán gyermekeknek sokkal több jogcímük van a megajándékoztatásra. O náluk két nagy ünnep helyettesíti a mi karácsonyunkat. Ezek a leányok ünnepe és a fiúk ünnepe. Az első a »Hinomatsuri«, vagy babaünnep mely a harmadik hónap harmadik napjára esik. Minden kislányos házban lépcső-

zetes polcot állítanak fel ilyenkor a legszebb szobában, egy a császári palotában, mint a legszegényebb pór kunyhójában. A zöld galnyakkal feldisznított polcon hosszú sorokban ülnek az ójapán divat szerint öltöztetett babák, melyek némelyike akkora, mint egy élő baba. A régi arisztokrata családban előkerülnek ilyenkor még a dedánya pompás babui is, melyeket gondosan becsomagolva, ereklyeként őriz a család. Az ünneplőbe öltöztetett kislányok csak olyan csillogó tágranyilt szemekkel járulnak a babák elé, mint a mi gyermekeink a ragyogó karácsonyfához. A kis eleven babák megvendégelik azután édes szakével a babákat. Persze a szakét az eleven babák isszák ki, mint a mi kis szakácsnőink, akik szintén maguk fogyasztják el a babának főzött csokoládét, mázsolát meg cukrot.

Az idegen, aki véletlenül Himamatsuri idején érkezik Japánba, csak ámul és bámul a neki érthetetlen sok babán. Minden utcában véges-végtig csaknem minden kirakatban csak kabát látni ilyenkor. Duzzadó selyemvánszón ül az aranybrokát ruhás, magas fizetésű baba, a puffos bő ruhában, hajában hosszú aranytüskével. Mellette ugyancsak vánszón terdel egy büszke sugun, vagy daimió, aki előtt a pirán ott hevernek még a kardjai is. Valósággal kosztún kiállítás egy ilyen kirakat, melyben tanulmányozni lehet a régi japán divatnak minden változását.

Az ötödik hónap ötödik napján van a fiúk ünnepe a »Nobori no szekku«. Japánban is

csakugy, mint minálunk a fiú a család igazi büszkesége. Azaz a fiú önáluk még többet jelent, mivel a fiú az, aki majdan naponta áldozni fog elhalt szüleiért. A fiúk ünnepe valóságos kiforgatja a várost rendes képéből. Minden fiús ház tetejére — már penig ugyan melyik házban ne lenne fiú Japánban? — magas bambuszrudakat tűznek merőlegesen, mint egy árbocot és erre kötözik aztán a koi-kat a hatalmas színes pontyokat, mindjárt 8—10 darabot egy rudra. Minden város, minden falu fölött ezerszámra usznak ilyenkor ezek a tarka papíros halak a levegőben. A pontyok szép képzetes jelentősége van Japánban. Szerintük a ponty a legerősebb hal, mely bátran szembe száll minden ellenséggel és fölfelé uszik még a legnagyobb vihesés zuhatagában is. A papírpontyokkal tehát azt kívánják, hogy legyen a fiugyermek éppoly erős, mint a ponty.

A fiúk ünnepe előtt tarka még csak igazán az utcai Ezeket a papírbalákat árúják csaknem minden üzletben, melyek mellett még száz meg száz miniatűr pontyot is látni egy apró emberkével, aki a magas árbocra vonatja fel a pontyot. De nemcsak ezt, hanem ezernyi pompás régi módi vértet, sisakot és ugynevezett »kabukót« ijjakat, nyílvesztőt, trombitát, dobot, puskát, egyszóval csupa fiúnak való gyermekjátékokat látni minden felé. Hogy ragyog az a sok szép tekete szem, a mint a kirakatok előtt ácsorgó gyermekcsereg sóvárogva szemléli és kritizálja a pompás dolgokat minden japán fiú szíve-vágyát! (Vége kört.)

kezetnélküli. — Az orvosi karon 1105 (54.89 százalék) zsidó, 587 (27.04 százalék) római katolikus, 159 (7.32 százalék) ref., 156 (7.19 százalék) ág. ev., 106 (4.88 százalék) gör. kat., 47 (2.17 százalék) gör. kat., 6 (0.28 százalék) unit., 5 felekezetenélküli. — A bölcsészeti karon 603 (51.54 százalék) róm. kath., 212 (18.11 százalék) zsidó, 170 (14.53 százalék) ref., 113 (9.66 százalék) ág. ev., 39 (3.83 százalék) gör. kat., 25 (2.14 százalék) gör. kat., 7 (0.59 százalék) unit., 1 felekezetenélküli. — A gyógyszerész-növendékek közt volt 134 (40.49 százalék) zsidó, 124 (37.47 százalék) róm. kath., 49 (14.80 százalék) ref., 18 (5.44 százalék) ág. ev., 5 (1.51 százalék) gör. kat., 1 gör. kat., 0 unitárius.

Magyarország összlakosságának a zsidók ma még csak 5 százalékát teszik ki. Később lehetnek többen is, ma csak 5 százalék a számuk. Igaz, hogy ez az 5 százalék is egy milliót jelent s erre már senki sem fogja azt mondani, hogy csak. Ennek az aránynak kellene fennállania egyetemen is. Ezt az arányszámot figyelembe véve, megállapíthatjuk, hogy Magyarországon *tíz annyi* lesz a zsidó orvos, *hatszor annyi* lesz a zsidó ügyvéd, *négyszer annyi* a zsidó tanár és *nyolcszor annyi* a zsidó patikus, mint a mennyinek lélekszám szerint lenni kellene. Vagy talán már is így vagyunk?

A hosszupályi-i mandátum. *Busa* Barna Justh-párti jelölt tegnap két helyen is tartott programbeszédet és pedig *Nagy-Létán* és *Monostorpályiban*. A hallgatóság azonban ezen a két helyen sem volt több, mint vasárnap Hosszupályiban volt, ahol tudvalevőleg a beszéd iránti érdeklődést egyáltalán nem lehetett tapasztalni. A tegnapi két programbeszéd a legnagyobb csendben és rendben folyt le. *Busa* Barna eddigi utjának sikertelensége még jobban megerősíti *Beóthy* László megválasztásának biztosságát.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“
férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű
Goodyear welt készítés
13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

czégnél.

13 K 50

13 K 50

Az olasz-török háború.

Milanó, nov. 30.

A Teatro Vermeban tegnap éjjel az előadás után zajos tüntetés volt a katonákért, akik legközelebb el fognak menni Tripoliszba. A katonáknak fel kellett menni a színpadra és az egész közönség háromszor elénekelte a néphimnuszot. A község házában szintén igen zajos jelenetek voltak.

Róma, nov. 30.

Királyi rendelet jelent meg, amely megengedi a Banca-d' Stalianak és a Banca di Siciilianak, hogy Tripoliszban fiók telepet nyissanak.

Konstantinápoly, nov. 30.

Pallavicini őrgróf, osztrák-magyar nagykövet és Carikov orosz nagykövet tegnap újra megjelentek a nagyvezérnél s magán uton tárgyaltak a békéről. A nagyvezér kijelentette, hogy Tripoliszt semmikép sem adhatják fel.

Tamadás az európai török kikötők ellen.

Konstantinápoly, november 30.

Az angol külügyminiszterium biztosította a portát, hogy nem fogja törni az olasz flotta-akciót Szmirna s más európai török kikötők ellen.

Hivatalos jelentés szerint azok a hadihajók, amelyeket az albán partvidéken láttak, nem olasz cirkálók voltak, hanem az angol máltai flotta hajói.

Bomlik a hármasszövetség.

Páris, nov. 30.

Olaszország kilép a hármasszövetségből és átlép a Francia szövetségeseihez. A kilépést, mint belejezett tény tekintik. Eddig ez az első eredménye az olasz-török háborúnak, amely az európai politikai helyzetre vonatkozik.

UJDONSÁGOK.

* **A királyi ügyész Nagyszalontán.** *Baróthy* Pál kir. ügyész, a nagyváradi kir. ügyészség vezetője tegnap *Nagyszalontára* utazott, ahol megvizsgálta a járásbírói ügyészi megbízott ügykezelését, a járásbírói fogházat és annak számadatait. Mindent a legnagyobb rendben talált és megelégedését fejezte ki a vezetőknek.

* **Választási mozgalom Érmihályfalván.** Érmihályfalván ma lesz a képviselő-testületi tagválasztás. Ez a választás rendes körülmények között igen csendes szokott lenni, most azonban a szocializmus annyira elterjedt, hogy a párt tagjai mindenáron beakarják juttatni kolompasikat a testületbe is. A szocialisták már hónapok óta dolgoznak, hogy tért nyerhessenek a testületben. Ez a munka természetesen megfelelő ellentállásra is talált, mert a jobb érzésű polgárok hatalmas ellenakciót indítottak, hogy visszaverjék a betolakodni igyekvő szocialistákat. A két párt má méri össze erejét a választási urnánál, ahol nincs kizárva, hogy komolyabb összetűzések is lesznek a szavazók között. A hatóság igen erélyes intézkedéseket tett, hogy az esetleges sávarokat megakadályozza.

* **Készületek a városatya választásokra.** A vasárnapi városatya választásokra mindkét párt erősen készül. Naponként össze-
jöveteleket tartanak a különböző városrészekben, hogy agitáljanak jelöltjeik érdekében. A függetlenségi párt választói Olasziban ma, pénteken este 8 órakor a Széchenyi-szálloda éttermében, holnap, [szombaton este 8 órakor pedig a Réti függetlenségi és 48-as kör széles-
utcai helyiségében tartják összejöveteleiket Ujvároson holnap, szombaton este 8 órakor a Mezey Mihály-utcai Nemzeti étteremben, Vár-
alján pedig a Rólich vendéglőben tart összejövetelt a függetlenségi párt. A munkapárt ma, pénteken fél 9 órakor Ujvároson a Mezey Mihály-utcai Nemzeti vendéglőben, szombaton pedig két helyen: Olasziban az Európa vendéglőben és Vár-alján az Ujvilág kávéházban tart összejövetelt és pártvacsorát.

* **Külön vonatok Karácsonykor.** A karácsonyi ünnepek alkalmából várható erősebb személyforgalom akadálytalan és rendes lebonyolítása, valamint az utazó közönség kényelme érdekében a rendes személyszállító vonatokon kívül a magyar kir. államasutak igazgatósága több vonaton külön személy-vegyes- és személyszállító tehervonatokat fog beállítani. A karácsonyi vonatok közül minket közelebből a következők érdekelnek: Budapest keleti p. udvarról Szolnokig december hó 23-án három külön személyvonat közlekedik I., II. és III. oszt. kocsikkal. Az első különvonat Budapest keleti p. udvarról indul d. u. 3 óra 5 perckor. Szolnokra érkezik este 6 óra 32 perckor; a második különvonat indul Budapest keleti p. udvarról délután 5 óra 40 perckor; Szolnokra érkezik este 8 óra 50 perckor; a harmadik különvonat pedig Budapest keleti pályaudvarról este 50 perckor indul és Szolnokra éjjel 12 óra 3 perckor érkezik. Budapest keleti p. udvarról Nagyváradig december hó 23-án külön személyvonat közlekedik I., II. és III. oszt. kocsikkal. Indul Budapest keleti pályaudvarról délután 5 óra 40 perckor érkezik Nagyváradra éjjel 1 óra 46 perckor. Szolnoktól Budapest keleti p. udvarig f. évi december hó 26-án és 1912. évi január hó 1-én külön személyvonat közlekedik I., II. és III. oszt. kocsikkal. Indul Szolnokról délután 3 óra 15 perckor érkezik Budapest keleti p. udvarra est 6 óra 15 perckor. Püspökladánytól Nagyváradig december hó 24-én külön vegyesvonat közlekedik II. és III. osztályu kocsikkal. Indul Püspökladányról éjjeli 3 óra 51 perckor, érkezik Nagyváradra reggel 6 óra 18 perckor. Nagyváradról Püspökladányig f. évi december hó 23-án külön vegyesvonat közlekedik II. és III. oszt. kocsikkal. Indul Nagyváradról d. u. 5 óra 2 p.-kor, érkezik Püspökladányra este 7 ó. 41 p. A felsorolt különvonatok részletes menetrendjeiről a kiadott külön hirdetésnyújt bővebb felvilágosítást. Budapest, 1910. november hó. Az igazgatóság.

* **Pályázat kiírása Tisza Kálmán szobrára.** *Tisza* Kálmán, 15 évig volt miniszterelnök szobrát rövid időn, pár éven belül felállítják Nagyváradon. Biharvármegye és Nagyvárad város közös bizottságot küldtek ki. A szobor létesítésének kérdése annyira előhatal, hogy már a pályázat kiírásáról gondoskodnak. Az eddig begyűlt összeg is oly tekintélyes hogy nagyszabású emlékszobrot lehet belőle felállítani. A szoborbizottság december hó 3-án délelőtt fél 12 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart. Ez alkalommal határoznak a pályázat kiírása felett.

* **Állattenyésztésünk védelme.** A földmivelésügyi miniszter tegnap körrendeletet intézett Biharvármegye törvényhatóságához, melyben meghagyja a miniszter, hogy a négy hetes borjúkat, csakis anyjukkal lehet for-

galomba hozni. A rendelet azonnal életbe lép s az ellen vétők szigorú büntetésben részesülnek.

* **A mérnök-egylet felolvasó ülése.** A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagyváradai osztaga a Magyar Adria Egyesület közreműködésével f. é. december hó 2-án szombaton d. u. 6 órakor, a városháza dísztermében felolvasó ülést tart. A felolvasás tárgya lesz: *Gonda Béla* minis. teri tanácsos, mérnök előadása *»A mi haditengerészetünkről«* címmel. Este 8 órakor társasvácsora lesz a Pannonia étterem külön helyiségében hölgyek részvételével. Etkezés á la carte.

* **Villanyvilágítás Nagyszalontán.** Nagyszalonta község képviselőtestülete elhatározta, hogy a községet villanyvilágítással látja el. A villany előállítására gyártelepet létesít a község, melynek felépítése 460 ezer koronát vesz fel. A költségeket 50 éven át fogják lefizetni. A telep kezelésével *Szabadhegyi Ernő* mérnököt bízta meg a képviselőtestület. A határozatot tegnap terjesztették be jóváhagyás végett a vármegyéhez.

* **Leütötte a fa.** A nagybárdi erdőben tegnap súlyos baleset érte az egyik munkást *László Györgyöt*. A szerencsétlen ember ugyanis egy hatalmas törzs kivágásával foglalkozott, mikor egy másik törzs a kelleténél hamarabb dőlt ki és *László* lábára esett. *László* lába összezsúródott. A sérülés, tekintve, hogy nagy vérvesztéssel járt, igen súlyos.

* **Egy képviselő tragédiája.** *Báró Inczedy Samu*, a széki kerület képviselője, nagy beteg. A minap Széken, az utcán, egyszerre csak kiabálni kezdett:

— Adjatok rögtön automobilt, hadd menjek fel Pestre, majd csinállok én rendet az országházban!

A járókelők csak nagynehezen tudták lecsillapítani az egyre jobban dühöngő képviselőt. Családja azonnal elhívatta hozzá *Kolozsvárról dr. Lechner Károly* egyetemi tanárt, aki megvizsgálta a beteg képviselőt és agylágyulást konstatált. *Inczedyt* automobilon beszállították a kolozsvári elmegyógyintézetbe, ahol állapota egyre rosszabbodik. Családja megtette a lépéseket gondnokság alá helyezése iránt.

* **Kivándorlás.** A hamburg-amerikai hajós részvénytársaság tegnap jelentette az alispánnak, hogy a legutóbb indult hajóval *12 biharmegyei* ember vándorolt ki Amerikába Hamburgon keresztül.

* **Telefon a bíróságokon.** A hivatalos szervezet és azok a magánfelek, akiknek gyakrabban van dolguk a bíróságokkal, nagyon megérzik, hogy a bíróságok nincsenek felszerelve telefontal. Különösen nagy hátrány ez a vidéki járásbíróságokra, mert ugyszólván el vannak vágva a világtól és már a szomszéd községből is egy napig tart, míg hivatalosan érintkezésbe lehet lépni a járásbíróságokkal. Az igazságügyminisztérium most azzal a kérdéssel kezdett foglalkozni, hogy milyen költséggel járna valamennyi bíróságnak telefontal való felszerelése. A számítási munkálatokat még nem fejezték be ebben az ügyben, elvi döntés sincs még, de remélhető, hogy a helyes ideát csakhamar megvalósítják és az ország bíróságai nem sokáig fogják nélkülözni a telefont.

* **A gyermekszanatórium karácsonya.** A gyermekszanatórium mozgalom élén ma *István Hohenberg Zsófia* hercegnő és mint kormányzó gróf *Zichy János* vallás és közoktatásügyi miniszter állanak. Napjaink ezen kétségkívül leghumánusabb mozgalomának vezetői most oly kérelemmel fordulnak az ország társadalmához, hogy szegény és gazdag egy-

aránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonyát díszíti és gondoskodik anyai, apai szívének boldogságára saját kisdedeinek örömeiről, gondoljon némi adománnyal a védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését tűzte ki feladatául az Országos Gyermekszanatórium Egyesület. A most szervezés alatt álló Budapesti Központi Szanatórium javára karácsonyi gyűjtést engedélyezett gróf *Khuen-Hederváry Károly* belügyminiszter és annak érdekében fordul *Rákosi Jenő* *»A szívükhez«* című lapunk más helyén leközölt szövegében a társadalom nagylelkűségéhez. — A Gyermekszanatórium Egyesületnél a tagok kötelezettségei a következők: a rendes tag 3 évre évi 5 kor. tagdíjat fizet; pártoló tag, ki egyszersmindenkorra legalább 100 koronát ad; az alapító tag legalább 1000 korona alapítványt tesz és ezt legfeljebb öt év alatt befizeti; ágyalapító az, aki 10 000 (tízezer) korona alapítványt tesz. Az ágyalapító jogosítva van abban a szanatóriumban, melynél ágyalapítványát tette, egy ágyat évenként díjtalanul az általa ajánlott beteg számára igénybe venni. Az alapítványok közvetlenül gróf *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter címére, Budapest, Vas-utca 10. intézhetők. Bejelentő ivateket a központi iroda Budapest, Dohány-utca 39. küld.

* **Elgázolta az iparvasut.** Szabó Lajos mézgedi lakosnak 2 és fél éves *Lajos* nevű fia a házak előtt elhaladó iparvasut vágányaira futott ki tegnapelőtt délután. Ugyanakkor arra haladt az iparvasutnak több megrakott kocsija s a szerencsétlen kis fiut elgázolta. Súlyos sebével beszállították az izr. kórházba. Sérülése életveszélyes. A rendőrség az esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek.

* **Intelligens urinő, házvezetőnői állást keres, magános urhoz vagy papi házhoz helyben vagy vidéken.** Czim: Nagyvárad, Pál-utca 24. szám.

* **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puská vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. *Sauer-féle* fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

* **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár *Aszódinál Kossuth-utca*. Szaloncukrok, figurák, esilárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak *Aszódinál*.

* **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** **Telefon 870.**

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvíl árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

* **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-ut. 1. Bemer-tér 3. **Telefon 556.** Készítik a legizlesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű üzememet f. év december havában

teljesen **újjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bemer-téren

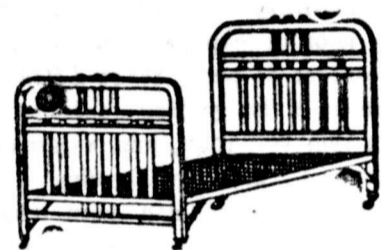
újjonnan épülő özv. *Kolozsváry Sándorné* házában. — **Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék.** — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolozsváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-ház, az Orsolya zárdá templomával szemben.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székényágy 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: **A papa.**

Szombat: **Annuska** (Hegedüs Cornél fellépésével).

Vasárnap délután: **Theodor és társa**, este: **Kis gróf** (operett újdonság).

A papa — harmadszor. *Flers és Cailla* vet nagyszerű, pompás vígjátéka. **A papa** pénteken kerül színre harmadszor a Szigligeti-színházban. Az a lelkes fogadtatás, amelyben az ötletes, finom francia vígjátéknak része volt a színházban, hosszú és tartós sikert biztosít **A papá**-nak.

Hegedüs-Handl Kornél fellépte. Városzerte nagy érdeklődéssel várják egy nagyváradai urileánynak, *Hegedüs-Handl Kornélnak* első színpadi szereplését, amely szombaton lesz *Gárdonyi Géza* finom vígjátékában, az *Annuska*-kában. Akik a kisasszony képességét és tehetségét ismerik, sikert jósolnak az első színházi debütálásnak.

A kis gróf. Az idei színházi szezon egyik legvonzóbb és legnagyobb sikerű újdonsága kétségkívül *Martos Ferencnek* és *dr. Rényi Aladárnak* **A kis gróf** című operettje lesz. A Szigligeti-színházban vasárnap este mutatják be a pompás operettet, amelynek szövege elsőrangú

s muzsikája finom és dallamos. A kis gróf a Király-színházban aratott óriási sikert s vasárnap felvonul a nagyváradi színpadra is, ahol bizonyára hosszú időre lel meleg otthont. A színház énekes személyzete nagy ambícióval készül az újdonságra, amelyet a színház igazgatósága pazar fényűzéssel állít ki.

EGYESÜLETEK.

A Szent László menedékház egy-let közgyűlése. A Szent László menedékház és koldusápoló egyesület december hó 6-án délután 5 órakor, az intézet helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait ezuton tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1911. november 30-án. Dr. *Bundala Mihály* elnök.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat rendes tagsági illetménye.

A tudományos egyesületekkel szemben támasztható legkényesebb kívánásokat is kielégítik a *Szent-István-Társulat* folyó évi rendes tagsági illetményei, amelyek most kerültek ki a sajtó alól. E tagilletmények a hitvédelmi füzetek gyűjtő címe alatt jelennek meg már néhány év óta, melyeknek szerkesztője a kiváló tudós és író Zubriczky Aladár dr. egyetemi tanár.

Öt kis kötet a tagilletmény az idén s az öt között egy sincs, mely hasznos és értékes ne volna. Jellemzi valamennyit, hogy olyan kérdéseket tárgyal, amelyek a modern embert foglalkoztatják s úgy igyekezik mindegyik beszélni, ahogyan azt a modern ember megértheti. Zubriczky Aladár dr. *Vasárnapok a Tár-rában* című könyvében a vallás, természet és művészet kapcsolatáról ír. Az első fejezetben az evangélium és a természet kapcsolatát fejtegeti, a másodikban az imádság, a szentmise és az Oláriszentség titkaiba kalauzol, a harmadikban pedig az egyház és a művészetek viszonyáról elmélkedik. Mindegyiket nagy tudás s a témáknak lelkesítő magával ragadó szeretete jellemzi. Wiedermann Károly dr. könyve *A vallás lélektanáról* szól. Keszdi a vallás meghatározásában, második fejezetben kimutatja, hogy minő lelki tehetségeink szükségleteit elégíti ki a vallás, azután pedig sorra veszi a vallás elferdítőit: az érzelem vallás s a modernizmus apostolait, a dogmátlan vallásos embereket és a legújabb amerikai lélekbuvárokat. S mindegyik okoskodást és elméletet megcáfolva, minden apologizálás nélkül is hatalmas apológiát ír a katolikus álláspont mellett. Trikáli József dr.-nak *A lélek ről* szóló tanulmánya két részből áll. Első felében ismerteti a lélekről szóló nézeteket s bebizonyítja úgy a materiális, mint a túlzó spirituális gondolkodás tarthatatlanságát, a másodikban kutatja az emberi lélek természetét. Sokoldalú ismeret, erős logika és lelkesedés vezetik az író tollát; könyve nemcsak meggyőző, hanem helyenkint valósággal magával ragad. A középkor szelleme című könyvében Kiss Albin dr. a középkornak rágalmaival, hazug mesékkel, befeketített képét tisztítja meg. Hiteles adatokkal bizonyítja, hogy a középkor elején a természet nyersesége mennyire uralkodott Európa népein és hogy az egyháznak minő nagy munkát kellett végeznie míg ezt a durva tömeget átforgálhatta, megszelídíthette. Az egyház munkája nyomán a durva testiség uralmát felváltotta a lelkiség s ennek rajzolása a könyvecske legszebb lapjait teszi. Huszár Elemér könyve *A szentté-avatásról* szól s a szenttéavatás lényegét és formáit mutatja be. Kifejti a szentek tiszteletéről szóló dogmát s részletesen elmondja a szenttéavatásnak a VIII. század közepe óta szokásos eljárásait és külsőségeit. A füzetet a

szentek képeinek és ereklyéinek tiszteletéről szóló fejtegetések zárják be.

Ezek a Szent-István-Társulat folyó évre kiadott hitvédelmi füzetek, amelyekhez járul még a Mihályfi Akos dr. egyetemi tanár kitűnő szerkesztésében megjelenő *Katolikus Szemle* című havi folyóirat tíz kötete is. Tíz korona évi rendes tagsági díjért ilyen pompás ellenértéket ad a Szent-István Társulat. Minden hazafias és vallásos szempont mellett tehát ez a nagyon mérsékelt tagdíj is tanácsolja, hogy a Katolikus intelligencia álljon be a Szent-István Társulat rendes tagjai közé, akiknek száma már meghaladja az ötezeret, a pártoló tagoké pedig, akik két koronát fizetnek, jóval felül van húsz-ezeren.

A Magyar Gazdák Szemléje novemberi füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Falu és város. Dr. *Kovács József*: Balmazújváros. *Gidófalvy István*: Gondolatok a szövetkezeti eszme köréből. Dr. *Bössörmenyi Sándor*: A magyar mezőgazdaság válsága. *Rajner Kálmán*: Földbérlet szövetkezetei. Az általános választójogért. Dr. *Betegh István*: A német paraszt. A huszár Magyarországon. Dr. *Csillag Gyula*: Mezőgazdasági szövetkezetei. Különfélék.

TANÜGY.

Rajztanár választás a polgári iskolához. A nagyváradi községi polgári fiúiskolától *Czékus Károly* rajztanárt kinevezték a nagyváradi állami főreáliskolához. A polgári iskolánál így megüresedett rajztanári állást tegnap töltötte be az iskolaszék. Eruttal harmadszor hívták össze az iskolaszéket, mert két ízben nem jöttek össze az iskolaszék tagjai az Utasításban előirt számmal s így nem lehetett a választást megejteni. Tegnap végre megejették a választást, bár csak 12 tag jött össze. Az állásra két pályázó volt: *Órvos Károly* középiskolai képesítéssel bíró rajztanár Sátoralja-ujhelyről és *Liptay Károly* iparostanonciskolai képesítéssel bíró rajztanár szobrász. Dacára, hogy csak az előbbinek volt meg a kellő képesítése, az előző mindkét pályázót választás alá bocsátotta. Tizenkét szavazattal, tehát az összes szavazatokkal *Órvos Károlyt* választották meg a polgári fiúiskolához rajztanárnak.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézet.

Üvegsziszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünk

templom ablakok diszúvegezés
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÓRŐSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

BOBOKI MATILD

A legtisztább és legértékesebb lugos savanyúvíz.
Pezsgővel vagy borral pompás ital.
Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégérel.
Telefon 253.

Kapható minden nagyobb fűszer-
üzletben és vendéglőben.

TÁVIRATOK.

A kalocsai érsek körlevele.

Kalocsa, nov. 30.

(Saj. tud.) A kalocsai érsek körlevelet adott ki, melyben a legutóbb kiadott pápai rendeletet magyarázza meg. E szerint a pápai rendelet korántsem új keletű ez csupán egy régebbi rendeletnek a felújítása és megmagyarázása. A legutóbbi rendeletben egyáltalán nincs semmi új.

A vezérkari főnök lemondása.

Budapest, nov. 30.

(Saját tudósítónktól.) Löckendorfer Konrád báró vezérkari főnök lemondott és a király a lemondást elfogadta. A király a hadsereg felügyelőjévé fogja kinevezni. Utódja Schemsa Balázs altábornagy hadügyminiszter osztályfőnök lesz. A lemondás okául azt mondják, hogy Löckendorfer Konrád vezérkari főnök és gróf Aehrenthal külügyminiszter között nézeteltérések merültek fel, mert a vezérkari főnök többet követelt a hadsereg számára, míg Aehrenthal azoknak pártján volt, akik a túl követeléseket elleneztek.

A kínai forradalom leverése.

London, nov. 30.

Hanjang tegnap délelőtt 10 órakor megadta magát a császáriaknak, akik borzasztó mészárlást vittek véghez a fölkelők közt. A császáriak Vuljángot is bombázzák. Hanjangban a holttestek százával usznak a folyóban. A fölkelők helyzete mindenütt kétségbeesett.

Ellenforradalom Portugáliában.

Lisszabon, nov. 30.

A legutóbbi zavargás sokkal komolyabb volt, mint a kormány állítja. A harc a csapatok és a polgárok között a város központjában nagyon heves volt. A fölkelők dinamitos tarackokkal dolgoztak.

A kézrekerült sikkasztók.

Budapest, nov. 30.

A Hollandi Életbiztosító Társaság két tisztviselője Biró Béla és Makkos Géza, harmincezer korona elsikkasztása után két leánnyal megszökött. A rendőrség jártasságának és éberségének köszönhető, hogy a szökevényeket Veszprémben szerencsésen elfogták és már visszahozták őket Budapestre.

Az új egyetemek.

Budapest, nov. 30.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter pénteken terjeszti a képviselőház elé a pozsonyi és debreceni egyeteméről szóló törvényjavaslatot.

Az igazságügyminiszter merénylője.

Bécs, nov. 30.

Az esküdtsek ma kezdte tárgyalni Nyegus Miklós bűnpörét, aki Hohenberg igazságügyminiszter ellen a képviselőház októberi ülésén merényletet követelt el, a karzatról négy lövést irányítván feléje.

Nyegust az ügyészség gyilkosság kísérletével, testi épség elleni vétséggel és a fegyverviselési tilalom megszegésével vádolja. Az elmeszakértők erkölcsileg degeneráltak mondják ugyan Nyegrust, de azért a tett elkövetésekor beszámítható volt. A miniszterelnök vallomásában azt adta elő, hogy ő egyáltalában nem látthatott semmit, mert nagy füst volt a karzaton és ő különben is rövid látó.

Leégett malom.

Makó, nov. 30.

Tegnap éjjel kigyulladt és leégett Apátfalván Jung Antal motorberendezésű malma. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. Elpusztult a malomépület teljes berendezésével, nagy mennyiségű felhalmozott gabona és lisztkészlet. A kár több mint 50.000 korona.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 25

— Amint parancsolni méltóztatott, grófné.
— Mit gondol, kimenjek még ma este?
— Hammer asszonyságnál várják a grófnét.
— Megüzentethetem, hogy ne várjanak.
— Akkor alig van vesztetni való idő; már...

— Tudom én, hány óra és igen fölöslegesnek találok, hogy kegyed engem társadalmi közelesemre figyelmeztessen.
Helén hallgatott.

— Egyáltalán, kegyed igen sokat enged magának, kisasszony! Úgy látom, épen nem volt jó befolyással kegyedre, hogy társaságba vezettettem. Holmi jelentéktelen bókákat mondhattak kegyednek, s ez önhitté teszi.

— Grófné tévedésben van, — felelt nyugodtan Helén; — én igen jól tudom, mit kelljen az ily semmit nem jelentő kókokról tartanom és semmi legcsekélyebb becset sem tulajdonítok azoknak.

— Kegyed csalózik, kisasszony! én azt jobban megtudom itélni. Bármennyi más hibája van is különben, ez előtt legalább eléggé szerény volt kegyed; fájdalom! ezt most már nem mondhatom.

— Ezt igen sajnálom, grófné! — mondá Helén, minden felindulás nélkül, mert ilyes és ezekhez hasonló szemrehányásokhoz már szokva volt és sokkal keményebben kellett volna kifejezteniök, hogy rá némi hatást gyakoroljanak. — De ha azt hiszi, grófné! — tevé hozzá könnyed mosolylyal, — hogy a társaságok ily káros befolyással vannak rám,

akkor jobb volna, ha ki lennék zárva belőlük.

— Ah, vagy ugy? A kisasszony rossz kedvű. De azzal nem törődünk ám. Rosszul lehetnék, s igen kellemetlen volna, ha nem lenne oly valaki közelemben, ki bajomat ismeri. Tehát a kocsi eléállt?

— Igen, grófné!

— Milyen az idő?

— Esős, szeles és havas.

— Ezt még inkább elbírom viselni, mint a száraz hideget. Legyen oly jó, csengessen. Megtörtént; de midőn az inas megjelent, a grófné ismét a kandalló felé volt fordulva s annyira elmerült a tűz nézésében, hogy észre nem vette.

Végre Helén báterkodott mondani:

— Grófné! Henrik parancsait várja.

Es a grófné csak akkor hívatta be a szobalányt, hogy magát shawl-okba és köpenyegbe burkoltassa, Helént pedig elbocsátotta, hogy szintén felöltözködjék.

Végre a hölgyek lementek a lépcsőn, kiléptek a házból és valóban beszálltak a hintóba. A bakon ülő félig meglagyott ember ismét talán már huszadszor, megereszté a gyeplőt, de most Henrik levette a pokrócot a s a lovak tuhaladhatták a szomszédház kapuját.

Hammer asszonyság salonja nagyon élénk volt.

Fecsegő csoportok, fogadóktól körülvevett játékasztalok, dicsőített fiatal hölgy, anyák és nénék, leányok és unokahugok, öreg urak, kik a világban, — fiatalok, kik a társaságban jelentőséggel bírtak, vagy birni véltek, voltak megoszolva a tégas teremben s a benyíló szobákban.

Helén fájdalmasan érzé, hogy ő rá itt tulajdonképen semmit sem adnak és senkihez sem tartozik, szeretett volna észrevétlenül maradni nehézkes urnőjének árnyékában; de már néhány elegant feltedezte a csinos kicaikét, s így meg kellett hallgatnia s viszonznia a fiatal piperkőcök izetlen fecsegéseit.

Nem messze tőle, másik körben ült a fiatal Synthén grófné, szépségtől sugározva, tele élccel, vidámsággal, ma pompás napja volt, alig bírt jókedvével.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Gabona üzlet.****Borgida Béla és Társa jelentése**

Budapest

A gabonaüzletén tegnap változatlan volt az irányzat. Készárú forgalom tízezer mázsa változatlan árák mellett.

Határidők zárata:

Apr. lisi buza (1912)	— — —	11 82
Októberi buza	— — —	10 38
Aprilisi rozs	— — —	9 83
Októberi zab	— — —	8 45
Aprilisi zab	— — —	9 84
Majusi tengeri (1912)	— — —	8 47
Októberi rozs	— — —	9 69

Budapesti értéktőzsde.**Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése**

Magyar hitelrészvény	— — —	852 50
Osztrák hitelrészvény	— — —	650 75
Jelzálogbank	— — —	827 50
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	421 —
Salgótarjáni kőszén	— — —	127 —
Osztrák államvasut részvény	— — —	493 25
Közuti vasut	— — —	579 —
Beocsini cement	— — —	705 50
Augusztusi tengeri	— — —	8 60
Augusztusi repce	— — —	14 60
Rimamurányi vasmű	— — —	619 —
Városi vasut	— — —	415 —

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Nem mesés, nem országszóló, még nem is rendkívüli; De jó

és tisztán kezelt fűszer,
csemege áru, szolid kiszol-
gálás mellett, jutányos
árakban, ajánlja a n. érd.

közönségnek, különösen a
Karácsonyi ünnepekre.
Mezey János és Tsa
Nagyvárad, Szent László-tér.
Nváradai Takarékpénztár épületében.
TELEFON 249. SZ.

19611—1911. sz.

Özv. Szabó Imréné nagyváradi lakos a Kórház-utca folytatását képező ut mentén fekvő 6278-2 hrsz. külterken lakóház felépítésére kér engedélyt.

Véghatározat:

A tanács Özv. Szabó Imrénét lakóház építés iránti kérelmével elutasítja.

Indokok:

Elutasítandó volt a kérelem, mivel a 6278. sz. külterkeknek házhelyek céljaira leendő felosztása engedélyozve nem lett, jöllehet az építkezési engedély kiadásának előfeltételeit képezi a telekfelosztási engedély, ami az építkezési szabályrendelet 20. §-a értelmében a hatóság engedélyével történhetik.

Mínthogy pedig a szóban forgó telek nem a város belterületén fekszik, hanem külterület, szükséges gondoskodni arról, hogy a felosztani szándékolt telek mind azon követelményeknek megfeleljen, amelyek közegészség, közbiztonság, tankötelezettség stb. tekintetében megkövetelendők.

Tekintettel pedig arra, hogy a telekfelosztási engedély kérve és megadva nem lett, s így a fentebbi feltételeket a tanács biztosítva nem látja, az építkezési engedély kiadása iránti kérelem elutasítandó volt.

Ugyanezért a közérdek megóvása szempontjából, a tanács egyttal elrendeli, hogy a fenti telken, minden építkezés szükség esetén karhatalommal is megakadályoztassék, miért is szigoruan meghagyja a hegybírónak, miszerint minden építkezést ott akadályozzon meg s szükség esetén a rendőrségtől erre a célra rendőri karhatalmat kérjen; a rendőrséget a szükséges karhatalom nyújtására s jelen határozat szigorú ellenőrzésére felhívja.

A magán érdekek megóvása céljából a tanács jelen határozatnak a helyi lapokban való közzétételét, is elrendeli.

Jelen véghatározat ellen 15 nap alatt szóval előterjeszhető vagy írásban benyújtható felelővel lehet élni a város polgármesterénél.

Míról Özv. Szabó Imréné, a r. kapitányi hivatal és Márkus János hegybíró szigorú ellenőrzés végett, a g. tanácsnok, s a helyi hírlapok értesítettnek.

Rimler Karoly
polgármester.

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok
a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradfi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyár részvénytársaság.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Dajkovits E.

té ny i r o d á j á b a n

Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Nagy műhely

bármilyen ipari célra alkalmas
(volt Harmati-féle lakatos műhely)

azonnal kiadó.

Rózsa-utca 4. szám alatt
értekezhetni. ■■ Telefon 785.

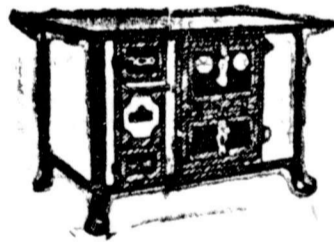
A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra. 161

Telefon 397. **RÉH és HODOSSY** Telefon 397.

műbutor és épületasztalos munkák ipartelepe Nagyvárad, Kálvária-utca 29. sz.

Tisztelettel hozzuk a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy

HODOSSY GÉZA

a Rimanóczy-féle műbútorgyár volt művezetője, a már régen fenálló

RÉH FERENCZ

gépekkal berendezett asztalos-ipartelep cégbe cégtársul belépett.

Elvállaljuk minden az asztalos ipari szakmába vágó épület, portál, üzlet- és tel-
jes lakberendezési munkák készítését, iparművészeti tervek szerint a legjobb minő-
ségű száraz anyagból, szolid és izléses kivitelben.

Kivánatra rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Teljes tisztelettel **Réh Ferencz és Hodossy Géza** műasztalosok.

